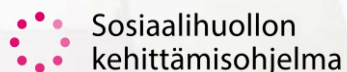

Ajankohtaista sosiaalityön toimintamallien kehittämisestä

**Etelä-Suomen yhteistyöalueen
ajankohtaisteemapäivä 8.2.2023**

Heidi Muurinen, erityisasiantuntija

Sote-uudistus
Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus

Sosiaalityön vaikuttavat toimintamallit - työpajasarja

- Sosiaalihuollon ja sosiaalityön kehittäminen edellyttää asiakastyön käytäntöjä koskevan tutkimus- ja tietopohjan vahvistamista.
- Suomalaisessa sosiaalityössä työkäytäntöjä koskevien mallinnusten tekeminen on kuitenkin ollut paikoittaista ja arviointitutkimusta on tehty niukasti.
- THL on yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa laatinut mallinnukset
 - sosiaalisen kuntoutuksen toimintamallista,
 - matalan kynnyksen sosiaalityön toimintamallista ja
 - etsivän sosiaalityön toimintamallista
- Sosiaalityön vaikuttavat toimintamallit –työpajasarjassa 14 hyvinvointialuetta osallistuu yhden tai kahden toimintamallin pilotointiin, arviointiin ja yhteiskehittämiseen
- Mallinnukset tehtiin keväällä 2022 ja pilotointi toteutuu hyvinvointialueesta riippuen ajalla 9/22-5/23

Toimintamallien mallintaminen

- Pilotoitavat toimintamallit ovat kompleksisia interventioita, jotka voivat
 - toteutua erilaisissa toimintaympäristöissä,
 - kohdentua monenlaisen tuen tarpeissa oleville asiakkaille ja
 - lisäksi niiden toteuttamiseen osallistuu useita eri toimijoita (Skivington ym. 2021).
- Kompleksisten toimintamallien tutkimisprosessi alkaa olemassa olevan toimintamallin tunnistamisesta ja valinnasta tai toimintamallin ohjelmateorian kehittämisestä
- Koska tutkimukseen perustuvia valmiita mallinnuksia ei ollut, toimintamallien mallinnukset tehtiin hyödyntämällä palvelukuvauksia, asiantuntijahaastatteluja sekä kirjallisuudessa esitettyjä näkökulmia

Ohjelmateoria, ydinelementit ja logiikkamalli

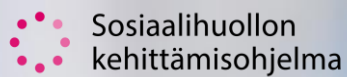
- Ohjelmateoria kuvaa sitä, mikä toimii missäkin olosuhteissa ja miten (Skivington ym. 2021).
- Logiikkamalli visualisoi ohjelmateoriaa (Leviton ym. 2010).
- Ohjelmateoriassa ja logiikkamallissa kuvataan ydinelementit, jotka ovat toimintamallin tai intervention keskeisimmät osat, joita ei voida jättää pois ilman, että intervention odotettu vaikuttavuus vaarantuu

Toimintamallien ydinelementit ja logiikkamallit

- Tutustu toimintamallien kuvauksiin Innokylässä:
 - Sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalli ([linkki](#))
 - Matalan kynnyksen sosiaalityön toimintamalli ([linkki](#))
 - Etsivän sosiaalityön toimintamalli ([linkki](#))

Käytäntötutkimus pilotoinnista

Sote-uudistus
Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus

Etujärjestö Sukunimi ES 2/2028

Käytäntötutkimus

- Sosiaalityön käytäntötutkimus pyrkii vastamaan käytännön tiedontarpeisiin sekä kehittämään käytäntöjä
- Tutkimusongelmien määrittely, tiedonmuodostusprosessi sekä tulosten arvioiminen tapahtuvat tutkijoiden ja käytännön toimijoiden kesken käytävissä neuvotteluissa
- Tutkittu tieto palautuu siihen toimintaympäristöön josta tutkimuskysymys, aineistot ja toimijat ovat

Toimintamallien kehittäminen ja tutkiminen

- Ennen kuin voidaan arvioida vaikuttavuutta, ohjelmateorian tulee olla uskottava
- Lisäksi toimintamallin toteuttamiskelpoisuutta ja arviointiasetelmaa tulee arvioida
- Nämä kehittämisprosessin alkuvaiheessa tehdyt arvioinnit auttavat tukevat toimintamallin kehittämistä ideasta valmiiksi konseptiksi

THL:n tutkimus pilotoinnista

- Tutkimuksen tavoitteena on arvioida toimintamallien toteutettavuutta ja arvioitavuutta sekä tarkentaa ohjelmateorioita ja logiikkamallien kuvauksia.
- Tutkimuskysymykset ovat:
 - 1) Missä määrin sosiaalisen kuntoutuksen, matalan kynnykset sosiaalityön ja etsivän sosiaalityön toimintamalli tuotti oletettuja tuloksia ja millaisia muita seurauksia toimintamallin käyttöönotolla oli?
 - 2) Millaisissa olosuhteissa ja miten tulokset saavutettiin sekä miten ydinelementtien toteuttamisessa onnistuttiin?
- Laadullinen tutkimusaineisto muodostuu
 - Työntekijöiden ryhmähaastatteluista (20 haastattelua) ja
 - lisäksi kerätään sosiaaliseen kuntoutukseen osallistuneiden asiakkaiden ryhmähaastatteluaineistoa (3-4 haastattelua).

Alueiden käytäntötutkimukset

- Työpajasarjan aikana tuetaan käytännössä työskentelevien sosiaalihuollon asiantuntijoiden edellytyksiä tehdä tutkimusta.
- THL julkaisee toimintamallien pilotoinnista artikkelikokoelman loppuvuonna 2023
- Julkaisu kokoaa yhteen toimintamallien käyttöönottoa koskevia kokemuksia, kuvaa ja jäsentää toimintamalleja sekä arvioi pilotoinnin tuloksia alueen kannalta
- Pilotointiin osallistuvista hyvinvointialueista 8/14 kirjoittaa yhden tai useamman artikkelin THL:n artikkelikokoelmaan
 - Osa kerää tutkimusaineistoa ja osa kirjoittaa kehittäjänäkökuilmasta

Lähteitä

- Karjalainen, Pekka & Liukko, Eeva & Muurinen, Heidi (2022a) Sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalli (THL): Sosiaalityön vaikuttavat toimintamallit -pilottivaiheen opas. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://innokyla.fi/sites/default/files/2022-05/Sosiaalisen%20kuntoutuksen%20toimintamalli%20%28THL%29.pdf>
- Karjalainen, Pekka & Liukko, Eeva & Muurinen, Heidi (2022b) Matalan kynnyksen sosiaalityön toimintamalli (THL): Sosiaalityön vaikuttavat toimintamallit -pilottivaiheen opas. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://innokyla.fi/sites/default/files/2022-05/Matalan%20kynnyksen%20sosiaality%C3%B6n%20toimintamalli%20%28THL%29.pdf>
- Karjalainen, Pekka & Liukko, Eeva & Muurinen, Heidi (2022c) Etsivän sosiaalityön toimintamalli (THL): Sosiaalityön vaikuttavat toimintamallit -pilottivaiheen opas. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://innokyla.fi/sites/default/files/2022-05/Etsiv%C3%A4n%20sosiaality%C3%B6n%20toimintamalli%20%28THL%29.pdf>
- Leviton, Laura, Khan, Kettel, Rog. Debra, Dawkins, Nicola & Cotton David (2010) Evaluability Assessment to Improve Public Health Policies, Programs, and Practices. *Annu. Rev. Public Health*, 31, 213–33.
- Ogilvie, David, Cummins, Steven, Petticrew, Mark, White, Martin, Jones, Andy & Wheeler, Kathryn (2011) Assessing the Evaluability of Complex Public Health Interventions: Five Questions for Researchers, Funders, and Policymakers. *The Milbank Quarterly*, 89(2), 206–225.
- Skivington, Kathryn & Matthews, Lynsay & Simpson, Sharon Anne & Craig, Peter & Baird Janis & Blazeby Jane M. & Boyd, Kathleen Anne & Craig, Neil & French, David P. & McIntosh, Emma & Petticrew, Mark & Rycroft-Malone, Jo & White, Martin & Moore, Laurence (2021) A new framework for developing and evaluating complex interventions: update of Medical Research Council guidance. *BMJ* 374(2061). doi: <https://doi.org/10.1136/bmj.n2061>.

Kiitos!

Lisätietoja:

Heidi Muurinen, heidi.muurinen@thl.fi

 Sosiaalihuollon
kehittämishjelma

**Sote-
uudistus** Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus